

АҚПАРАТТЫҚ ХАБАРЛАМА

Алматылықтар зейнетақы жинақтарын басқарушы компанияны таңдау арқылы инвестициялауды белсенді жүргізуде

2021 жылдың 25 тамызындағы жағдай бойынша салымшылардың (алушылардың) зейнетақы жинақтарын тұрғын үй жағдайларын жақсарту үшін пайдалануға берген **403 764 өтініші** орындалды. БЖЗҚ уәкілетті оператор – банктерде ашылған қазақстандықтардың арнайы шоттарына **1,74 трлн теңге** аударды. Біржолғы зейнетақы төлемдерінің орташа сомасы – шамамен **4,3 млн теңге**.

Қазіргі уақытта зейнетақы жинақтарының бір бөлігін пайдалануға өтініштерді қабылдайтын уәкілетті операторлар «Отбасы банкі» тұрғын үй құрылыс жинақ банкі» АҚ, «Қазақстан Халық банкі» АҚ, «Altyn Bank» АҚ, «Банк ЦентрКредит» АҚ және «Банк Фридом Финанс Казахстан» АҚ болып табылады. Орындалған өтініштердің едәуір (**орындалған өтініштердің жалпы санының 95,21%**) бөлігі «Отбасы банк» тұрғын үй құрылыс жинақ банкі» АҚ, одан әрі «Қазақстан Халық банкі» АҚ (**3,77%**), «Банк ЦентрКредит» АҚ (**0,97%**), «Altyn Bank» АҚ (**0,03%**) және «Банк Фридом Финанс Казахстан» АҚ (**0,01%**) арқылы берілді.

Орындалған өтініштердің ең көбі Алматы қаласының (16,79%), Маңғыстау облысының (14,51%), Нұр-Сұлтан қаласының (12,85%) тұрғындары тарапынан жолданған.

Қазақстандықтар біржолғы зейнетақы төлемдерін көбінесе азаматтық-құқықтық мәмілелер (барлық орындалған өтініштердің 51,34%) бойынша тұрғын үй сатып алуға толық есеп айырысу үшін пайдалануды жоспарлауда. Екінші орында ипотекалық тұрғын үй қарызы бойынша берешегін ішінара өтеу (оның ішінде ислам банкінің қаржыландыруы шеңберінде) – орындалған өтініштердің жалпы санының 14,3%. Танымалдылығы бойынша үшінші орында – тұрғын үй құрылыс жинақтары жүйесі бойынша ипотекалық қарыз берешегін ішінара өтеу – орындалған өтініштердің жалпы санының 11,73 %.

www.enpf.kz сайтындағы «Көрсеткіштер» бөлімінде салымшылардың біржолғы зейнетақы төлемдерін қандай мақсаттарға пайдалануды жоспарлайтыны туралы егжей-тегжейлі ақпарат орналастырылған. Мұндай ақпарат өңірлер бөлінісінде де берілген (**«Мақсаттар бойынша тұрғын үй жағдайларын жақсартуға арналған біржолғы зейнетақы төлемдері» және тиісінше «Тұрғын үй жағдайларын жақсартуға арналған біржолғы зейнетақы төлемдері»** шағын бөлімдері).

Естеріңізге саламыз, біржолғы зейнетақы төлемі уәкілетті операторда («Отбасы банкі» тұрғын үй құрылыс жинақ банкі» АҚ) ашылған арнайы шотқа түскеннен кейін алушы уәкілетті операторға біржолғы зейнетақы төлемдерінің нысаналы мақсатын растайтын құжаттарды **олар келіп түскен күннен бастап 45 жұмыс күні ішінде** (*Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес тұрғын үй жағдайларын жақсарту үшін біржолғы зейнетақы төлемдерін пайдалану қағидаларының 13-тармағына сәйкес*) ұсынады. Уәкілетті операторға растаушы құжаттар белгіленген мерзімде берілмеген жағдайда, бұл қаражат БЖЗҚ-ға қайтарылады. Сонымен қатар, зейнетақы жинақтарын пайдалану кезінде азаматтар уәкілетті операторлар арқылы жылжымайтын мүлікті ресімдеу барысында өтінімде көрсетілген мақсатты өзгертуге құқылы.

Салымшы, сонымен қатар көрсетілген мерзімді күтпей-ақ, аударылған соманы «Отбасы банкі» тұрғын үй құрылыс жинақ банкі» АҚ-ға тиісті өтініш беру арқылы БЖЗҚ-ға қайтара алады, оны банк алушыдан қайтаруға өтініш алған күннен бастап **3 (үш) жұмыс күні ішінде** орындауға міндетті.

Айта кетейік, уәкілетті операторлардан салымшылардың (алушылардың) жеке зейнетақы шоттарына (ЖЗШ) өтініш берушінің өтініші және өзге де себептер бойынша **220,8 млрд теңгеден** аса сома қайтарылды, себебі, қазақстандықтар біржолғы зейнетақы төлемдерін белгіленген мерзімде пайдаланбаған.

Сондай-ақ, БЖЗҚ емделуге берілген шамамен **31,5 млрд теңгеге 33 898** өтінішті орындады. Бұл ретте алуға болатын орташа сома **0,9 млн теңге**. Емделуге берілген өтініштердің едәуір бөлігін

«БЖЗҚ» АҚ баспасөз орталығы

салымшылар стоматологиялық қызметтерге (барлық орындалған өтініштердің 85,9%) пайдаланған. Сонымен қатар, салымшылардың (алушылардың) БЖЗҚ-дағы ЖЗШ-на уәкілетті оператордан («Отбасы банкі» тұрғын үй құрылыс жинақ банкі» АҚ) **4,9 млрд теңге** қайтарылды. Бұл қаражат өтініш берушінің өтініші және өзге де себептер бойынша белгіленген мерзімде пайдаланылмаған. Зейнетақы жинақтарын емделуге пайдалану жөніндегі өзекті статистикамен www.enpf.kz сайтындағы «Көрсеткіштер» – «Емделуге берілетін біржолғы зейнетақы төлемдері» бөлімінен танысуға болады.

Ағымдағы жылдың **25 тамызындағы** жағдай бойынша инвестициялық портфельді басқарушыларға (ИПБ) **4,97 млрд теңге** аударылды. БЖЗҚ **2 483** өтінішті орындады. Аударымның орташа сомасы – **2,0 млн теңге**. Өз жинақтарын басқарушы компанияны таңдау арқылы инвестициялауда алматылықтар басым белсенділікке ие (олардан орындалған өтініштердің шамамен 37,3% келіп түсті). Нұр-Сұлтан қаласының тұрғындары да инвестор қатарына қосылуда ширақтық танытуда (орындалған өтініштердің шамамен 25%). Атырау және Маңғыстау облыстарының тұрғындарына тиісінше орындалған өтініштердің 5,3% және 5% тиесілі.

Қазіргі уақытта БЖЗҚ зейнетақы активтерін сенімгерлікпен басқару туралы төрт ИПБ-мен шарт жасасты. Сіз бұл туралы ақпаратпен танысып, олардың инвестициялық декларацияларын enpf.kz веб-сайтындағы «Қызметтер» – «Инвестициялық портфельді басқарушылар тізілімі» бөлімінен көре аласыз. Айта кетейік, 4,97 млрд теңгенің **44,31% немесе 2,2 млрд теңгесі** «Jusan Invest» АҚ, **27,89% немесе 1,4 млрд теңгесі** «Halyk Global Markets» АҚ, **18,26% немесе 0,9 млрд теңгесі** «BCC Invest» АҚ, **9,54% немесе** шамамен **0,5 млрд теңгесі** «Сентрас Секьюритиз» АҚ аударылды.

Зейнетақы жинақтарын сенімгерлік басқаруға беру бойынша егжей-тегжейлі статистика да enpf.kz сайтындағы «Көрсеткіштер» – «Зейнетақы жинақтарын басқарушы компанияларға сенімгерлік басқаруға беру» бөлімінде жарияланып отырады. БЖЗҚ-дан зейнетақы активтерін алғаннан кейін ИПБ оларды ҚР Ұлттық Банкі Басқармасының 2014 жылғы 3 ақпандағы №10 қаулысымен бекітілген *Инвестициялық портфельді басқару жөніндегі қызметті жүзеге асыру қағидаларында* көрсетілген және ИПБ инвестициялық декларациясында көзделген рұқсат етілген қаржы құралдарына инвестициялайды.

Зейнетақымен қамсыздандыру туралы Заңға сәйкес, ИПБ инвестициялық басқаруды жүзеге асырғаны үшін комиссиялық сыйақы алуға құқылы. ИПБ сыйақысының шекті шамасы алынған инвестициялық табыстың 7,5% аспауы тиіс. Комиссиялық сыйақының нақты шамасын жыл сайын ИПБ-ның басқарушы органы бекітеді және ол жылына бір рет қана өзгеруі мүмкін.

Салымшы зейнеткерлік жасқа толғанға дейін Ұлттық Банктің басқаруында болатын зейнетақы жинақтарына инфляция деңгейі ескеріліп отыратын сақталу кепілдігі қолданылады. Зейнетақы жинақтары ИПБ-ның басқаруына аударылған жағдайда, мемлекеттік кепілдік басқарушы компанияның зейнетақы активтерінің ең төменгі кірістілік деңгейін қамтамасыз ететін кепілдігімен алмастырылады. Кірістіліктің ең төменгі деңгейі нарықта әрекет ететін ИПБ-ның басқаруына берілген зейнетақы активтерінің орташа алынған кірістілігін негізге ала отырып, есептеледі.

БЖЗҚ 2013 жылғы 22 тамызда «ГНПФ» ЖЗҚ» АҚ негізінде құрылды. БЖЗҚ құрылтайшысы және акционері – Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігінің «Мемлекеттік мүлік және жекешелендіру комитеті» ММ арқылы Қазақстан Республикасының Үкіметі. БЖЗҚ зейнетақы активтерін сенімгерлікпен басқаруды Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі жүзеге асырады. 2016 жылғы 1 қаңтардан бастап зейнетақы активтерін басқару тиімділігін арттыру бойынша ұсыныстар жасау қызметі Қазақстан Республикасының Президенті басшылық ететін Ұлттық қорды басқару кеңесіне берілді. Зейнетақы заңнамасына сәйкес БЖЗҚ міндетті зейнетақы жарналарын, міндетті кәсіптік зейнетақы жарналарын, ерікті зейнетақы жарналарын тартуды, зейнетақы төлемдерін, зейнетақы жинақтарын мен төлемдерін жеке есепке алуды жүзеге асырады, салымшыға (алушыға) зейнетақы жинақтарының жай-күйі туралы ақпарат береді (толығырақ www.enpf.kz сайтында).